

Iz godine u godinu, obim trgovanja sojom na Produktnoj berzi se povećava, te je u odnosu na prethodnu godinu prometovano za 49,9% više robe. Od početka godine, soja je imala uzlazni cenovni trend, da bi u maju dostigla istorijski cenovni maksimum od 85,50 din/kg. Interesantno je napomenuti da nije bilo terminskih ugovara za rod 2021. godine. Usled vremenskih prilika, koje nisu bile najpovoljnije za ovu uljaricu, prinosi novog roda su bili slabiji, pogotovo u Sremu i Južnoj Bačkoj. Pored vremenskih prilika u našoj zemlji, na cenovna kretanja imala su veliki uticaj i dešavanja na međunarodnom tržištu. Tokom godine, bila je izražena velika tražnja Kine za sojom, a kupljene su velike količine američke soje. S druge strane, kretanje cene na globalnom nivou određivale su i vremenske prilike na američkom kontinentu.

Na samom početku godine, cena soje je zabeležila velike promene u cenovnom kretanju. Trgovanje u 2021. godini započeto je sa cenom od 54,00 din/kg, a tokom meseca dostignut je i nivo od 60,00 din/kg, po ugledu na dešavanja na međunarodnim tržištima. Stalne kiše u Brazilu ometale su žetvu soje, dok je s druge strane Argentinu zahvatila suša. Velika tražnja iz Kine uticala je na formiranje cene na stranim tržištima. Već u februaru, dostignut je osmogodišnji cenovni maksimum od 62,00 din/kg (poslednji put ova cena je zabeležena u aprilu 2013. godine). Rekordno visoke cene nastavljene su u martu, kada se ova uljarica kretala u rasponu od 62,50 do 68,00 din/kg. Cene soje roda 2020. rasle su od početka žetve i održale su visok cenovni nivo.

Tokom drugog kvartala ova uljarica beleži najveće cenovne oscilacije koje su bile praćene i na dnevnom nivou. Tokom aprila su cene bile u opsegu od 69,00 do 85,20 din/kg. Najveći razlog ovim kretanjima ogleda se u dešavanjima na međunarodnom tržištu, gde je nastavljena velika potražnja iz Kine i pojačana aktivnost fondova. Samim tim, u aprilu je ova uljarica bila najviše tražena roba, te je učestvovala u trgovanju sa ukupno prometovanih 4.624 tona, odnosno ukupnim udelom od oko 18%. Već sredinom maja, cena ove uljarice dostiže istorijski maksimum zabeležen na Produktnoj berzi od 85,50 din/kg, ali krajem meseca dolazi do snažnog pada cene od 10%, gde je najniža cena iznosila 77,00 din/kg. Negativan trend preslikao se na jun, usled odsustva potražnje ove uljarice. Iako je tržište bilo pasivno, soja je ipak pronašla mesto na robno-berzanskom tržištu, te su ugovori tokom ovog meseca zaključeni u rasponu od 74,70 do 78,00 din/kg.

Nizak obim trgovanja, silazni cenovni nivo i prvi ugovori za rod 2021. godine obeležili su treći kvartal. Slaba ponuda, ali i uzdržanost kupaca uticali su na mali obim u trgovanju. Početkom jula cena je iznosila 74,50 din/kg, dok je krajem meseca zbog negativnog cenovnog kretanja zabeležen nivo od 70,00 din/kg. Slaba ponuda se nastavila i tokom avgusta, pa je

trgovanje bilo u rasponu od 70,30 do 71,00 din/kg. Prvi ugovori za soju novog roda zaključeni su u septembru po ceni od 70,00 din/kg. Prve informacije sa njiva bile su o lošijim prinosima u odnosu na proseku usled loših vremenskih uslova. Krajem meseca, ova uljarica je zaključena po ceni od 76,00 din/kg, uz jasan pozitivan cenovni trend.

Poslednji kvartal u godini, soja je započela sa cenom od 76,00 din/kg. Tokom oktobra ponuda je bila intenzivnija u odnosu na prethodni mesec, ali je zabeležena i veća tražnja domaćih prerađivača i trgovaca. Najviša cena roda 2021. godine je postignuta sredinom oktobra od 80,00 din/kg. Iako je zabeležen kontinuiran rast cene od početka žetve, krajem ovog meseca primetan je bio negativan trend, usled izostanka intenzivnije tražnje i uvoza, te je soja zaključena po 75,50 din/kg. Silazni cenovni trend nastavio se i u novembru, te je dostignut nivo od 72,00 din/kg. Pad cene nastavljen je do kraja godine, a u decembru se cena ove uljarice kretala od 71,50 do 74,50 din/kg. Početkom decembra ponuda ove uljarice je izostala. Slaba tražnja i manji uvoz uticali su na negativan cenovni trend na samom kraju godine.

Anja Jakšić,
Produktna berza

